

Yhteisöllinen oppilashuolto

Oppilashuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulu kohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Opettaja tai rehtori ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille.

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Koulu yhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämään tutustumisen aikana on turvallinen. Koulu ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat.

Yhteisöllisen oppilashuollon toimintamalli esi- ja perusopetuksessa

Koulussa oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti yhteisöllisenä oppilashuoltona. Yhteisöllinen oppilashuolto on koko koulua tukevaa ennaltaehkäisevää toimintaa. Yhteisöllinen oppilashuoltotyö kuuluu kaikille koulu yhteisössä työskenteleville.

Tavoitteet:

- Koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvoinnin ja turvallisuuden parantaminen
- Koulu ympäristön terveellisyyden, turvallisuuden ja esteettömyyden parantaminen
- Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen
- Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön edistäminen

Toimintatavat:

Koulun yhteisöllistä oppilashuoltotyötä suunnittelee, toteuttaa, kehittää, ja arvioi yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (YHR). Se laatii koulu kohtaisen oppilashuoltosuunnitelman yhteistyössä koulun henkilökunnan, oppilashuollon toimijoiden, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppilashuoltosuunnitelma on osa koulun lukuvuosisuunnitelmaa. Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän puheenjohtajan määrää opetuksen järjestäjä. YHR:n jäseniä voivat olla rehtori, apulaisrehtori sekä opettajien, henkilökunnan, koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluiden sekä kouluterveydenhuollon edustajat. Koulun yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokoonpano määritellään lukuvuosittain tehtävässä opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa. Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksiin voidaan kutsua huoltajaedustajia, oppi-lasedustajia, muita opettajaedustajia, muita henkilökunnan edustajia, asiantuntijoita sekä viranomaisia.

Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksen koollekutsujana toimii puheenjohtaja. Koulu kohtainen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa. Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksesta laaditaan muistio, johon kirjataan kokoukseen osallistujat, käsitellyt asiat, sovitut toimenpiteet sekä vastuhenkilöt. Muistion jakelusta päätetään kussakin kokouksessa erikseen.

Yhteisöllisen oppilashuollon tehtävät yksittäisessä koulussa:

- Koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laatiminen
- Koulun lukuvuosittaisen opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman valmistelu oppilashuollon osalta
- Kouluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä, esteettömyyttä ja turvallisuutta lisäävät toimet ja suunnitelmat
- Kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäisevät ja vähentävät toimet
- Koulun yhtenäistä toimintakulttuuria edistävät toimet (eri oppimisympäristöt, välitunnit)
- Erilaisten oppimisympäristöjen turvallisuus (oppiainekohtaisten turvallisuusohjeiden noudattaminen, TET-jaksojen turvallisuus) ja kehittäminen
- Oppilaiden ja huoltajien osallistumisen mahdollistaminen koulun oppilashuoltosuunnitelman laadintaan ja oppilashuolto-/hyvinvointityöhön yleensä
- Kodin ja koulun välisen oppilashuollollisen yhteistyön kehittäminen ja seuranta
- Nivelvaiheen yhteistyön suunnittelu ja työnjako
- Koulun järjestyssääntöjen päivittämisestä huolehtiminen
- Riskien ennakointi ja vaaratilanteisiin varautuminen
- Yksittäistä oppilasta koskevan monialaisen oppilashuoltotyön sekä oppilashuoltopalveluiden tarpeen, toteutumisen ja toimintatavan seuranta, arviointi ja kehittäminen
- Koulukuljetukset, kuljetusten valvonta
- Tapaturmien ehkäisy ja toiminta tapaturmatilanteissa
- Tietoturvallisuusohjeet
- Erilaisten arvioiden, selvitysten, tarkastusten, tutkimusten hyödyntäminen em. tehtävissä
 - o Laadunarviointi
 - o Laajat terveystarkastukset
 - o Terveydellisten olojen tarkastukset
 - o Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen kartoitukset peruskouluissa
 - o Koulun omat kyselyt ja arvioinnit
 - o Riskikartoitukset
 - o Turvallisuuskävelyt